

Paolo Coelho – *Alchymista*

Chlapec se jmenoval Santiago. Už se stmívalo, když přivedl své stádo ke starému opuštěnému kostelu. Klenba se zborčila už dávno a na místě dřívější sakristie vyrostl veliký fíkovník. Rozhodl se, že tam přenocuje. Ovce vehnal dovnitř polorozpadlou branou, kterou pak zatarasil několika prkny, aby se mu v noci nerozprchly. Vlci v těch místech sice nebyli, ale kdysi mu takhle v noci jedna ovce utekla a on měl nazítří co dělat, aby ji našel. Na zem rozprostřel plášť a pod hlavu si místo polštáře dal knížku, kterou zrovna dočetl. A ještě než usnul, napadlo ho, že by si měl pořizovat tlustší knihy: nepřečtou se tak rychle a líp se na nich leží. Probudil se ještě za tmy. Vzhledl vzhůru a uviděl, že polozříčenou klenbou svítí dovnitř hvězdy.

"Škoda že jsem nespál o chvíli déle," povzdechl si. Zdál se mu stejný sen jako minulý týden a zase se před koncem probudil. Vstal a napil se vína. Pak vzal hůl a začal budit ty ovce, které ještě spaly. Všiml si už dřív, že většina ovcí se probouzí zároveň s ním. Jako by jakási tajuplná síla pojila jeho život s životem těch zvířat, která s ním už dva roky putovala za potravou.

"Už si na mě tak zvykly, že vědí, kdy co dělám," zamumlal. Pak se na okamžik zamyslel a napadlo ho, že to taky může být naopak: to on se přizpůsobil svým ovečkám. Několika ovcím však jako by se ráno nechtělo vstávat. Santiago budil jednu po druhé holí a volal na ně jménem. Odjakživa věřil, že rozumějí tomu, co jim říká. Proto jim občas předčítal úryvky z knížek, které ho zvlášť zaujaly, nebo jim povídal, co se mu líbí na tom samotářském životě pastýře a co nového viděl ve městech, kam přišel. Poslední dobou však nemluvil o ničem jiném než o kupcově dceři, která bydlela v městečku, kam měli dorazit za čtyři dny. Vloni tam byl poprvé. Kupci patřil krám s látkami a nejraději měl, když se ovce stříhaly přímo před ním, aby ho nikdo nemohl podvést. Pastýř se o něm dozvěděl od jednoho kamaráda a zavedl tam svoje ovce.

"Potřebuji prodat nějakou vlnu," řekl kupci. Ten však měl krám plný lidí a požádal ho, ať počká do večera. Santiago si tedy sedl před krám na chodník a z tlumoku vyndal knížku.

"Nevěděla jsem, že pastýři taky čtou knihy," ozval se vedle něčí dívčí hlas.

Byla to typická Andalusanka s černými vlasy, splývajícími po ramenou, a s očima, které vzdáleně připomínaly dávné maurské dobyvatele.

"To proto, že od ovcí se člověk naučí víc než z knih," odpověděl Santiago. A potom si povídali víc než dvě hodiny. Ona mu řekla, že je dcera zdejšího kupce, a vyprávěla mu o životě na venkově, kde se jeden den podobá druhému jako vejce vejci. On zas jí povídal o andaluské krajině a o tom, co nového viděl ve městech, kde byl naposled. Těšilo ho, že může rozmlouvat s někým jiným než s ovcemi.

"Kde ses vlastně naučil číst?" zeptala se ho v jednu chvíli dívka.

"Jako všichni ostatní," odpověděl Santiago, "ve škole."

"Když tedy umíš číst, proč nejsi něčím jiným než jen pastýřem?" Santiago to nějak zamluvil. Věděl, že dívka by to nikdy nepochopila. Dál jí vyprávěl, co zažil na cestách, a ona samým údivem kulila svá maurská očka. Jak čas plynul, pastýř zatoužil, aby ten den nikdy neskončil, aby měl kupec pořád plné ruce práce a nejmíň tři dny ho tu nechal čekat. Uvědomil si, že cítí něco dosud neznámého: touhu zůstat v nějakém místě navždycky. S touhle černovláskou by byl každý den jiný. Kupec ale přece jen nakonec přišel a poručil mu, aby ostříhal čtyři ovce. Pak mu náležitě zaplatil a řekl, ať přijde zase napřesrok.

Ted' tedy již za pouhé čtyři dny se měl do toho městečka vrátit. Těšil se a zároveň se bál, že na něho dívka už zapomněla. Není přece jediný, kdo tam chodí prodávat vlnu.

"To nevadí," řekl svým ovcím. "Znám ještě jiná děvčata." V hloubi duše však věděl, že by mu to vadilo. A že každý pastýř, námořník nebo obchodní cestující vždycky zná místo, kde žije někdo schopný ho přimět, aby zapomněl na bezstarostné putování světem. Svítalo a pastýř zamířil s ovcemi k východu. - Ovce se nikdy nemusejí v ničem rozhodovat, - pomyslel si. - Asi proto se mě pořád drží. - Jediné, co potřebují, je potrava a voda. A dokud bude vědět, kde jsou v Andalusii nejlepší pastviny, půjdou rády za

ním. A to i když budou všechny dny pořád stejné - nekonečně dlouhé mezi východem a západem slunce - a i když si ovce za svůj krátký život nepřečtou jedinou knížku a nebudou rozumět jazyku lidí, kteří si na vsi povídají, co je nového. Spokojí se s potravou a vodou. Za to mu štědře poskytnou vlnu, svou společnost a - někdy také svoje maso. - Kdybych se najednou změnil k horšímu a rozhodl se jednu po druhé pozabíjet, všimly by si toho teprve tehdy, až by ze stáda skoro nic nezbyvalo, - napadlo ho. - Věř mi a zapomněly věřit vlastním pudům. A to jen proto, že je vedu za potravou.

Santiago se podívil, jaké to má nápady. Třeba tenhle kostel s fíkovníkem uprostřed je začarovaný. Způsobil, že už podruhé se mu zdál stejný sen, a vnuká mu pocit hněvu na jeho věrné společnice.

Upil trochu vína, které mu zbylo od včerejší večeře, a zachumlal se do pláště. Věděl, že za pár hodin už bude slunce tak pálit, že nebude moci jít s ovce dále. V tu dobu celé Španělsko v létě spí. Vedro trvá až do večera a on se bude muset vláčet s těžkým pláštěm. Zároveň si však uvědomoval, že jen díky plášti mu není ráno zima. - Musíme být vždycky připraveni na rozmary počasí, - řekl si a smířil se s tím, že plášť ponese. Stejně tak plášť jako pastýř tam byli na svém místě. Pastýř za ty dva roky, co putoval andaluskými pláněmi, už poznal všechna místa v kraji, a to právě bylo jeho cílem: cestovat. Tentokrát chtěl děvčeti vysvětlit, proč umí číst, třebaže je obyčejný pastýř: do šestnácti let studoval v semináři. Rodiče chtěli, aby z něho byl kněz, pýcha prosté venkovské rodiny, která tak jako ovce shání jen jídlo a pití. Studoval tedy latinu, španělštinu a bohosloví. Odmalička však toužil poznávat svět, a to se mu zdálo mnohem důležitější než poznávat Boha nebo lidské hříchy.

Když zas jednou přišel domů k rodičům, sebral odvahu a řekl otci, že knězem být nechce. Chce do světa. "Touhle vesnicí už prošli muži z celého světa, synu," řekl mu otec. "Hledají něco nového, ale zůstávají pořád stejní. Jdou na kopec podívat se na hrad a zdá se jim, že dřív to bylo lepší než teď. Ať mají světlé vlasy nebo tmavou pleť, jsou stejní jako lidé u nás na vsi."

"Já ale neznám hrady u nich doma," namítl chlapec.

"Když tihle muži vidí naše pole a naše ženy, říkají, že by tu chtěli žít pořád," pokračoval otec.

"Chci znát zase jejich ženy a jejich kraje," řekl chlapec. "Vždyť oni tu nikdy nezůstanou."

"Ti muži mají plné kapsy peněz," dodal ještě otec. "Tady u nás chodí světem jenom pastýři."

"Tak budu pastýřem."

Otec už nic neříkal. Nazítří mu dal váček se třemi starými španělskými zlatáky. "Našel jsem je kdysi v poli. Měly patřit církvi, jako tvoje věno. Kup si za ně stádo a putuj světem, dokud nezjistíš, že náš hrad je nejdůležitější a naše ženy nejkrásnější." A požehnal mu. Santiago viděl otci na očích, že by byl také rád šel do světa. A ta touha nezmizela ani za celá desetiletí, kdy ji potlačoval jídlem a pitím a střechou nad hlavou. Obzor zrudl a vyšlo slunce. Pastýř si znovu vzpomněl na rozmluvu s otcem a rozveslil se; už viděl hodně hradů a hodně žen (ale žádnou, jako je ta, kterou už za dva dny měl znova spatřit). Má plášť, knížku, kterou může vyměnit za jinou, a stádo ovcí. Ale nejdůležitější je, že každý den uskutečňuje velký sen svého života: chodit světem. Až se nabaží andaluských plání, může ovce prodat a stát se námořníkem. Až se pak zase nabaží moře, už bude znát spoustu měst, spoustu žen a spoustu možností, jak být šťasten, - Nevím, jak hledají Pánaboha v semináři, - pomyslel si, když vzhlížel k vycházejícímu slunci. Vždycky když to bylo možné, hledal cestu, kterou ještě nešel. A v tomhle kostele nikdy předtím nebyl, přestože šel tolikrát kolem. Svět je velký a nevyčerpatelný, a kdyby se aspoň trochu nechal vést ovce, jistě by objevil víc zajímavých věcí. - Problém je v tom, že ony vůbec nevědí, že jdou každý den jinudy. Neuvědomují si, že jsou pořád na jiných pastvinách, že se mění roční období - protože se starají jen o potravu a vodu. - Možná to tak děláme všichni, - pomyslel si.

"I já, protože od té doby, co jsem poznal kupcovu dceru, na jiné ženy nemyslím." Podíval se na oblohu a odhadl, že před polednem bude v Tarifě. Tam si vymění svou knihu za nějakou tlustší, naplní si láhev a dá se oholit a ostříhat; musí všechno stihnout, než se zase setká s dívkou. Vůbec si nechtěl připustit, že by ho nějaký pastýř s větším stádem předběhl a požádal o její ruku. - Život je zajímavý právě pro tu možnost uskutečnit nějaký sen, - uvažoval, zatímco znovu zvedl oči k obloze a zrychlil krok.

Zrovna si vzpomněl, že v Tarifě bydlí jedna stará žena, která umí vykládat sny. A jemu se v noci už podruhé zdál týž sen. Stařena zavedla pastýře do zadní světnice, oddělené od přední místnosti závěsem z pestrých igelitových pruhů. Uvnitř byl stůl, obrázek Srdce Ježíšova a dvě židle. Stařena si sedla a řekla mu, ať se posadí naproti ní. Pak ho vzala za ruce a začala se tiše modlit. Vypadalo to na cikánskou modlitbu. Pastýř už na svých cestách potkal hodně cikánů; pořád putovali a přitom neměli žádné ovce, o které by se starali. Říkalo se o nich, že chtějí druhé jenom šidit. A prý jsou také spřaženi s čerty a kradou děti, aby jim sloužily v jejich tajemných táborech. Jako malý kluk měl vždycky hrůzu z toho, že ho unesou, a tenhle dávný děs se mu zase vybavil, když mu stařena stiskla ruce. - Má tady ale obrázek Srdce Ježíšova, - snažil se nějak uklidnit. Báł se, že se mu začnou třást ruce a stará pozná, že má strach. Tiše se pomodlil otčenáš.

"Je to zvláštní," řekla stařena a upírala oči na pastýřovu ruku. A zase se odmlčela. Pastýř začal být nervózní. Ruce se mu proti jeho vůli roztřáslly a stará žena si toho všimla.

Rychle jí je vytrhl: "Nepřišel jsem proto, abyste mi hádala z ruky," řekl a zamrzelo ho, že sem vůbec kdy chodil. Blesklo mu hlavou, že nejlepší by bylo jí zaplatit a jít pryč, a raději se nic nedozvědět. Nesmí brát tak vážně, když se mu dvakrát po sobě zdá týž sen.

"Přišel jsi, aby ses dozvěděl něco o svých snech," pravila stará žena. "A sny jsou řečí Boha. Když Bůh mluví jazykem světa, mohu to vyložit. Když ale mluví jazykem tvé duše, můžeš mu rozumět jen ty sám. Ale v každém případě mi musíš zaplatit."

To je další finta, pomyslel si chlapec, ale rozhodl se, že to riziko podstoupí. Každý pastýř ustavičně riskuje, že ho napadnou vlci nebo že bude sucho, ale právě to je na jejich práci vzrušující.

"Dvakrát po sobě jsem měl stejný sen," řekl. "Zdálo se mi, že jsem pásł ovce, když se objevilo nějaké děcko a začalo si s nimi hrát. Nemám rád, když mi někdo nenechá ovce na pokoji, mají z cizích lidí strach. Ale děti to se zvířaty umějí a nikdy je nepolekají. Nevím, čím to je. Nevím, podle čeho zvířata poznávají lidský věk."

"Vrať se ke svému snu," řekla stařena. "Mám na plotně hrnec. A kromě toho nemáš moc peněz, a proto mě nesmíš dlouho zdržovat."

„To děcko si nějakou chvíli dál hrálo s ovceři," pokračoval pastýř trochu rozpačité, "až najednou mě vzalo za ruku a zavedlo mě k egyptským pyramidám." Santiago chvíli vyčkával, aby zjistil, jestli stará vůbec ví, co to egyptské pyramidy jsou. Ona však nic neříkala. "A u těch egyptských pyramid," řekl pomalu, aby mu dobře rozuměla, "mi to dítě řeklo: „Když sem přijdeš, najdeš tu zakopaný poklad." A jakmile mi chtělo ukázat přesné místo, tak jsem se probudil. V obou případech."

Stará žena pořád nic neříkala. Pak vzala pastýře za ruce a pozorně je prohlížela.

"Teď od tebe nic chtit nebudu," řekla. "Ale jestli ten poklad najdeš, chci z něj desátek."

Pastýř se rozesmál radostí. Kvůli snu o zakopaném pokladu ušetří i to málo, co má! Ta stará je asi opravdu cikánka - cikáni jsou hloupí.

"Tak mi ten sen vylož," požádal ji.

"Napřed přísahej. Přísahej, že za to, co ti povím, mi dáš desetinu svého pokladu." Chlapec přísahal. Stařena však chtěla, aby tu přísahu opakoval a přitom se díval na obrázek Srdce Ježíšova.

"Je to sen v Řeči světa," řekla. "Dá se vyložit, ale není to jednoduché. Proto myslím, že si svůj podíl na tvém nálezu zasloužím. Můj výklad je takový: musíš jít k egyptským pyramidám. Nikdy jsem o nich neslyšela, ale jestli ti je nějaké dítě ukázalo, znamená to, že existují. Tam najdeš poklad a zbohatneš."

Pastýř nejdřív užasl, a pak se rozzlobil. Kvůli tomu sem přece nemusel chodit. Ale hned si uvědomil, že je to zadarmo. "Marně jsem ztrácel čas," řekl.

"Právě proto jsem ti říkala, že ten sen není jednoduchý. Nejprostší věci jsou ty nejneobvyklejší a jenom mudrci je mohou vidět. A protože já žádný mudrc nejsem, musím se vyznat v jiných věcech, jako třeba hádání z ruky."

"A jak se dostanu do Egypta?" "Já sny jenom vykládám. Nedokážu je uskutečnit. Proto mi k životu musí stačit to, co mi dávají moje dcery."

"A co když do toho Egypta nedojdu?"

"Tak nic nedostanu. Nebude to poprvé." A dál už mu stará žena nic nepověděla. Poslala ho pryč, protože prý už s ním ztratila plno času.

Pastýř zklamaně odešel a zařekl se, že žádnému snu už věřit nebude. Vzpomněl si, že musí ještě něco vyřídit: zašel si do krámu obstarat nějaké jídlo, knížku vyměnit za tlustší, a pak si sedl na náměstí na lavičku, aby ochutnal víno, které si koupil. Bylo horko a víno mu oněmi nevyzpytatelnými cestami přece jen trochu zchladilo tělo. Ovce nechal za městem, v chlévě u jednoho nového kamaráda. Znal v těch místech hodně lidí - a právě proto rád chodil světem. Člověk pořád nachází nové přátele, a přitom s nimi nemusí být každý den. Když ale vidíme stále stejné lidi - jako třeba v semináři -, stanou se nakonec součástí našeho života. A jen co k tomu dojde, chtějí nám do toho života také mluvit. Pokud se nechováme podle jejich představ, tak se zlobí. Všichni totiž vědí naprosto přesně, jak mají žít druzí. Zato nikdy nevědí, jak mají žít oni sami. Tak jako ta vykladačka snů, která je nedokáže uskutečnit.

Rozhodl se ještě chvíli počkat, než se slunce nachýlí, a teprve pak se vydá s ovce na cestu. Za tři dny bude u kupcovy dcery. Začel se do knihy, kterou získal od tarifského faráře. Byl to objemný svazek, kde se hned na první stránce mluvilo o pohřbu. A kromě toho byla jména osob velice komplikovaná. Kdyby on sám jednou psal knížku, pomyslel si, uváděl by své postavy postupně, aby si čtenář nemusel všechna jména opakovat.

Když se trochu soustředil na čtení - a nebylo to tak špatné, protože se tam mluvilo o pohřbu na sněhu, což mu pod tím rozpáleným sluncem dodávalo pocitu chladu -, sedl si vedle něho jakýsi stařec a dal se s ním do řeči. "Copak to tam dělají?" ptal se a ukazoval na nějaké lidi na náměstí.

"Pracují," odpověděl krátce Santiago a dál dělal, že je zabraný do čtení. Ve skutečnosti však myslel na to, že bude stříhat ovce před zraky kupcovy dcery, aby viděla, jak zajímavé věci dovede dělat. Tuhle scénu si už představoval mockrát; a dívka přitom pokaždé okouzleně poslouchala, když jí vysvětloval, že ovce se musejí stříhat zezadu dopředu. Také si honem vzpomínal, co zábavného by jí přitom stříhání pověděl. Většinou znal takové příběhy z knih, ale tvářil by se, že to prožil na vlastní kůži. Určitě by to nepoznala, vždyť sama knihy číst neumí.

Stařec se však nenechal odbýt. Říkal, že je unavený a má žízeň, a chtěl, aby mu Santiago dal napít vína. Chlapec mu tedy nabídl svou láhev; snad mu pak dá pokoj. Ale starý muž si chtěl za každou cenu povídat. Zeptal se, co to Santiago čte. Ten už málem dopáleně vstával, že si sedne jinam, když si vzpomněl, jak mu otec vždycky kladl na srdce, že k starším lidem má být uctivý. Podal tedy starci knihu, a to ze dvou důvodů: jednak nevěděl, jak se vyslovuje název, a za druhé proto, že pokud stařec neumí číst, jistě mu bude stydno a sám si přeseďne.

"Hm...", zamručel stařec a prohlížel si svazek ze všech stran, jako by to bylo něco podezřelého. "Kniha je to důležitá, ale hrozná nudná." Pastýř užasl. Stařec tedy umí číst, a dokonce zná i tuhle knihu. A jestli je opravdu tak nudná, pak má ještě čas vyměnit ji za jinou. "Mluví se tu o něčem, co se objevuje skoro ve všech knížkách," pokračoval starý muž, "totiž o neschopnosti člověka zvolit si svůj vlastní osud. A nakonec ještě čtenáře přesvědčí, že uvěří největší lži na světě."

"A jaká je největší lež na světě?" vyzvídal překvapeně pastýř.

"Tahleta: že v určité chvíli své existence ztratíme vládu nad svým životem, a ten pak podléhá osudu. To je největší lež na světě."

"Se mnou je to jiné," řekl chlapec. "Chtěli, aby ze mě byl kněz, a já se rozhodl stát pastýřem."

"Tak je to lepší," řekl stařec, "protože ty rád cestuješ." - Čte mi myšlenky, - napadlo chlapce. Stařec si zatím listoval v tlusté knize a zřejmě mu ji tak brzo nemínil vrátit. Santiago si všiml jeho zvláštního oblečení; vypadal jako Arab, což v tom kraji nebylo nic neobvyklého. Tarifu dělí od Afriky jen pár hodin cesty; stačí se přeplavit přes úzký průliv. Do města často přicházejí Arabové, kteří tam nakupují a několikrát denně se svým podivným způsobem modlí.

"Odkud jste, pane?" zeptal se.

"Odevšad."

"Nikdo nemůže být odevšad," namítl Santiago. "Já jsem pastýř a bývám všude kolem, ale jsem jen z jednoho místa, ze vsi, která leží poblíž starého hradu. Tam jsem se narodil."

"Dalo by se říct, že já jsem se narodil v Sálemě."

Pastýř nevěděl, kde je Sálem, ale nechtěl se ptát, aby se nemusel stydět za vlastní nevědomost. Chvilu se rozhlížel po náměstí. Lidé chodili sem a tam a vypadali velice zaměstnaně.

"Jaké to tam teď je, v Sálemě?" zeptal se nakonec, aby se měl čeho chytit.

"Stejně jako vždycky."

Nebyl o nic chytřejší. Ale věděl, že Sálem není v Andalusii. Jinak by to místo už musel znát.

"A co tam děláte v tom Sálemě?" naléhal.

"Co dělám v Sálemě?" zasmál se s chutí stařec. "Jsem tam přece Král!" - Lidé si navymýšlejí, - pomyslel si pastýř. Někdy je lepší být s ovci, ty aspoň nic neříkají a starají se jen o potravu a vodu. Anebo ještě lepší jsou knížky, ve kterých se vyprávějí neuvěřitelné příběhy, ale jen když o to člověk stojí. Když ale mluvíme s lidmi, navykládají nám někdy věci, že nevíme, co na to říct. "Jmenuji se Melchisedech," řekl stařec. "Kolik máš ovcí?"

"Dost," odpověděl pastýř. Ten děda je nějak moc zvědavý.

"To je tedy problém. Nemůžu ti pomoci, dokud si budeš myslet, že máš ovcí dost."

Santiago se dopálil. O žádnou pomoc přece nestojí. To ten dědek po něm chtěl víno a knížku, a sám se s ním dal do řeči. "Vraťte mi moji knihu," řekl.

"Musím jít pro ovce a vydat se na cestu."

"Dej mi desátek ze svého stáda," řekl stařec, "a já ti povím, jak se dostaneš k zakopanému pokladu." Tu si pastýř vzpomněl na svůj sen a najednou mu bylo všechno jasné. Stařena si od něho nic nevzala, ale ten dědek - asi její manžel - z něho chce tahat peníze za jakousi nesmyslnou informaci. Je to asi taky cikán. Ale dřív než stačil něco říct, stařec se shýbl, sebral kus dřívka a začal cosi psát do písku na náměstí. Jak se shýbal, něco na hrudi se mu zablesklo tak jasně, že to pastýře málem oslepilo. Stařec však pohybem až příliš rychlým na svůj věk si opět plášť přitáhl k tělu. Santiago se zase rozkoukal a mohl vidět, co to stařec píše.

V písku na hlavním náměstí toho městečka četl jméno svého otce a své matky.

Četl celý příběh svého života až do současné chvíle, od dětských her přes chladné noci v semináři.

Četl jméno kupcovy dcery, které neznal.

Četl o věcech, s nimiž se nikdy nikomu nesvěřil, jako třeba o pistoli, kterou ukradl otci, aby mohl jít na jeleny, nebo o své první samotářské sexuální zkušenosti.

"Já jsem v Sálemě Král," řekl mu předtím stařec.

„Jak to, že si král povídá s pastýřem?" zeptal se zahanbený a ohromený Santiago.

"Z různých příčin. Ale dejme tomu, že ta nejdůležitější je, že ty jsi schopen naplnit svůj Osobní příběh." Pastýř nevěděl, co je ten Osobní příběh. "To je to, co jsi odjakživa chtěl dělat. Každý člověk zkraje mládí ví, jaký je jeho Osobní příběh. V té době je všechno jasné a možné a lidé se nebojí snít a přát si všechno to, co by v životě rádi dělali. Jak však čas plyne, jakási tajemná síla se snaží dokázat, že Osobní příběh uskutečnit nelze."

Starcova slova nebyla pastýři příliš jasná. Chtěl se však dozvědět, co jsou to ty "tajemné síly"; kupcova dcera nebude chtít věřit svému sluchu, až jí to bude vyprávět.

„Jsou to síly, které se zdají být zlé, ale v podstatě tě učí, jak uskutečnit svůj Osobní příběh. Připravují tvého ducha a tvou vůli, protože na této planetě platí jedna veliká pravda: ať jsi kdokoli a děláš cokoli, když něco doopravdy chceš, je to proto, že se toto přání zrodilo v duši Vesmíru. Je to tvé poslání na Zemi."

"I kdyby to třeba bylo jen chodit po světě? Nebo vzít si dceru obchodníka s látkami?"

"Nebo hledat poklad. Duše světa se živí štěstím lidí. Anebo naopak neštěstím, závistí, žárlivostí. Splnit svůj Osobní příběh je jedinou povinností člověka. Vše je jedno. A když něco chceš, celý Vesmír se spojí, abys své přání uskutečnil."

Chvilí mlčeli a pozorovali lidi na náměstí.

Potom se ozval stařec: "Proč vlastně paseš ovce?"

"Protože rád chodím světem."

Stařec ukázal na prodavače pražené kukuřice, který stál v rohu náměstí u svého červeného vozíku. "Támhle ten si taky jako dítě přál chodit světem. Pak si ale raději pořídil tenhle vozík s praženou kukuřicí a teď celé roky šetří. Až bude starý, stráví měsíc v Africe. Nepochopil, že člověk má vždycky podmínky k tomu, aby udělal to, o čem sní."

"Měl se raději stát pastýřem," uvažoval nahlas chlapec.

"Pomýšlel na to," řekl stařec. "Ale takový pouliční prodavač je něco víc než pastýř. Pouliční prodavač má střechu nad hlavou, kdežto pastýř spí pod širým nebem. Otcové dají svou dceru raději pouličnímu prodavači než pastýři." Santiago bodlo u srdce, když si vzpomněl na kupcovu dceru. Tam u nich v městečku jistě bude nějaký prodavač pražené kukuřice. "Prostě to, co si lidé myslí o pouličních prodavačích a o pastýřích, se pro ně stalo důležitější než Osobní příběh."

Stařec si pak listoval v knize a na jednom místě se začel. Pastýř chvíli čekal, a potom ho vyrušil stejně jako on jeho předtím.

"Proč se o těchhle věcech se mnou vůbec bavíte?"

"Protože ty se pokoušíš žít svůj Osobní příběh. A teď bys toho málem nechal."

"To se pak vždycky objevíte vy?"

"Ne vždycky v téhle podobě, ale objevím se pokaždé. Někdy třeba v podobě východiska, dobrého nápadu. Jindy zase v kritickém okamžiku udělám věci snadnějšími. A tak dále; většina lidí si toho však ani nevšimne."

Stařec vyprávěl, že minulý týden se musel objevit jednomu hledači drahokamů v podobě kamene. Ten člověk všeho nechal a šel hledat smaragdy. Pět let se dřel u řeky a roztloukl 999.999 kamenů, jen aby našel třeba jediný smaragd. Právě to chtěl vzdát a chyběl už jen jediný kámen - jen JEDEN KÁMEN, aby ten svůj smaragd objevil. A protože ten člověk vsadil vše na Osobní příběh, stařec se rozhodl zasáhnout. Proměnil se v kámen, který mu spadl na nohu. Muž ze vzteku a lítosti nad pěti ztracenými lety kámen popadl a mrštil jím daleko od sebe. Mrštil jím ale tak prudce, že při dopadu rozbil jiný kámen, z něhož náhle zazářil nejkrásnější smaragd na světě.

"Lidé poznají velice brzy, proč mají žít," řekl stařec trochu hořce. "Možná právě proto se velice brzy vzdávají. Ale tak už to bývá."

Tu si Santiago vzpomněl, že se vlastně začali bavit o zakopaném pokladu.

"Poklady vyzvedává ze země příval vody a táž povodeň je zase pohřbívá," řekl stařec. "Chceš-li se dovědět o svém pokladu, musíš mi postoupit desátek ze svého stáda."

"Nestačil by desátek z pokladu?"

Stařec se tvářil zklamaně.

"Když začneš slibovat něco, co ještě nemáš, přestaneš o to usilovat."

Pastýř mu tedy pověděl, jak slíbil desátek cikánců.

"Cikáni jsou mazaní," povzdechl si stařec. "Ale aspoň si uvědomíš, že za všechno v životě se platí. To právě se snaží učit Bojovníci Světla."

Stařec vrátil Santiagovi jeho knihu.

"Zítra v tuhle hodinu mi přiveď desetinu svého stáda. Řeknu ti, jak najdeš ten zakovaný poklad. Sbohem."

A zmizel na rohu náměstí.

Otázky:

1. Proč má Santiago raději tlustší knihy?
2. Z jakého důvodu se Santiagem kupcova dcera začala mluvit?
3. Proč se Santiago rozhodl nebýt knězem, ale pastýřem?
4. Jak se postavil otec k Santiagově odchodu z domu?
5. Vyložte sen, který se Santiagovi dvakrát zdál.
6. Jak chápete postavu Starce?
7. Na čem se Santiago se Starcem dohodl?